

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

17 martie 2016*

„Trimitere preliminară — Spațiul de libertate, securitate și justiție — Cooperare judiciară în materie civilă — Regulamentul (CE) nr. 44/2001 — Contracte care prevăd obligația unei întreprinderi române de a cesiona mărci unei întreprinderi cu sediul într-un stat terț — Refuz — Clauză atributivă de competență în favoarea statului terț — Înfățișarea fără obiecții a părâtului în fața instanțelor române — Norme de competență aplicabile”

În cauza C-175/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Înalta Curte de Casație și Justiție (România), prin decizia din 5 decembrie 2014, primită de Curte la 20 aprilie 2015, în procedura

Taser International Inc.

împotriva

SC Gate 4 Business SRL,

Cristian Mircea Anastasiu,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul A. Arabadjiev, președinte de cameră, și domnii J.-C. Bonichot (raportor) și C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Taser International Inc., de S. Olaru, de C. Radbăț și de E. Bondalici, avocați;
- pentru guvernul român, de R. H. Radu și de D. M. Bulancea, în calitate de agenți;
- pentru guvernul spaniol, de M. J. García-Valdecasas Dorrego, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de C. Gheorghiu și de M. Wilderspin, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: româna.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 22 punctul 4, a articolului 23 alineatul (5) și a articolului 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Taser International Inc. (denumită în continuare „Taser International”), societate cu sediul în Statele Unite, pe de o parte, și SC Gate 4 Business SRL (denumită în continuare „Gate 4”), societate cu sediul în România, și domnul Anastasiu, administrator al Gate 4, pe de altă parte, în legătură cu executarea obligației contractuale ce revenea acestei societăți române de a cesiona mărci în favoarea Taser International.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 este redactat astfel:
„Prezentul regulament se aplică în materie civilă și comercială, indiferent de natura instanței. El nu se aplică, în special, în materie fiscală, vamală sau administrativă.”
- 4 Articolul 2 alineatul (1) din acest regulament prevede:
„Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliat pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor statului membru în cauză.”
- 5 Articolul 22 din acest regulament, intitulat „Competența exclusivă”, prevede:
„Următoarele instanțe au competență judiciară exclusivă, indiferent de domiciliu:
[...]
4. în ceea ce privește înregistrarea sau valabilitatea brevetelor, mărcilor, desenelor și modelelor industriale, precum și a altor drepturi similare care necesită depunerea sau înregistrarea, instanțele din statul membru pe teritoriul căruia depunerea sau înregistrarea a fost solicitată, a avut loc sau, în temeiul unui instrument comunitar sau al unei convenții internaționale, se consideră că a avut loc.
[...].”

6 Potrivit articolului 23 din același regulament:

„(1) Dacă prin convenția părților, dintre care una sau mai multe au domiciliul pe teritoriul unui stat membru, competența în soluționarea litigiului ce a survenit sau poate surveni în legătură cu un raport juridic determinat revine instanței sau instanțelor dintr-un stat membru, competența revine acelei instanțe sau instanțelor respective. Această competență este exclusivă, cu excepția unei convenții contrare a părților. [...]

[...]

(5) Convențiile atributive de competență, precum și stipulațiile similare din actele constitutive ale unui trust nu au efect juridic dacă sunt contrare dispozițiilor articolului 13, 17 sau 21 ori dacă instanțele de la competența cărora acestea derogă au competență judiciară exclusivă în temeiul articolului 22.”

7 Articolul 24 din Regulamentul nr. 44/2001 prevede:

„Cu excepția cazurilor în care competența este determinată de alte dispoziții ale prezentului regulament, instanța din statul membru în fața căreia se înfățișează pârâțul este competentă. Această regulă nu se aplică în cazul în care înfățișarea are ca obiect contestarea competenței sau o altă instanță are competență exclusivă în temeiul articolului 22.”

Dreptul românesc

8 Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice prevede la articolul 41 alineatul (1):

„Drepturile cu privire la marcă pot fi transmise prin cesiune, independent de transmiterea fondului de comerț în care aceasta este încorporată. Cesiunea trebuie făcută în scris și semnată de părțile contractante, sub sancțiunea nulității. [...]”

9 Potrivit articolului 42 din această lege:

„(1) Cererea de înscriere a cesiunii va fi însoțită de actul doveditor al schimbării titularului mărcii.

(2) [Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM)] refuză înscrierea transmiterii cesiunii dacă rezultă în mod evident faptul că prin aceasta publicul este indus în eroare cu privire la natura, [la] calitatea sau [la] originea geografică a produselor sau serviciilor pentru care marca a fost înregistrată, în afară de situația în care beneficiarul transmiterii acceptă să limiteze transmiterea mărcii la produsele sau [la] serviciile pentru care marca nu este înșelătoare.

(3) La cererea persoanei interesate și cu plata taxei prevăzute de lege, OSIM înscrie cesiunea în Registrul mărcilor și o publică în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială. Cesiunea este opozabilă terților de la data publicării acesteia.”

10 Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat prevede la articolul 154:

„Dacă părțile au supus, prin convenție, litigiul dintre ele sau litigiile ce se vor naște din actul pe care l-au încheiat competenței unei anumite instanțe, aceasta va fi investită cu competența jurisdicțională, afară numai dacă:

1. instanța este străină, iar litigiul intră în competența exclusivă a unei instanțe române;

2. instanța este română, iar una dintre părți învederează că o instanță străină este exclusiv competentă.”

11 Articolul 157 din această lege prevede:

„Instanța sesizată verifică, din oficiu, competența sa de a soluționa procesul privind raporturi de drept internațional privat și, în cazul în care constată că nu este competentă nici ea și nici o altă instanță română, respinge cererea ca nefiind de competența instanțelor române.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

12 Taser International, al cărei sediu se situează în Statele Unite, a încheiat, la 4 aprilie și la 12 septembrie 2008, două contracte de distribuție neexclusivă cu Gate 4. În temeiul acestor contracte, Gate 4 și administratorul acesteia, domnul Anastasiu, s-au angajat să cesioneze cocontractantului lor mărcile Taser International pe care le-au înregistrat sau pentru care au solicitat înregistrarea în România.

13 Întrucât Gate 4 și domnul Anastasiu au refuzat să își îndeplinească această obligație contractuală, Taser International a sesizat Tribunalul București. În pofida faptului că în respectivele contracte existau clauze atributive de competență în favoarea unei instanțe situate în Statele Unite, Gate 4 și domnul Anastasiu s-au înfățișat în fața instanței române menționate fără a contesta competența acesteia. Prin sentința din 31 mai 2011, Tribunalul București a dispus efectuarea de către aceștia a tuturor formalităților necesare pentru înregistrarea cesiunii.

14 După ce această sentință a fost confirmată de Curtea de Apel București, Gate 4 și domnul Anastasiu au declarat recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție. În condițiile în care părțile nu au contestat în niciun moment competența instanțelor române pentru soluționarea acestui litigiu, instanța de trimitere consideră că îi revine sarcina de a se pronunța din oficiu asupra acestei chestiuni.

15 Acesta este contextul în care instanța menționată ridică problema dacă Regulamentul nr. 44/2001 este aplicabil în litigiul cu care este sesizată, din moment ce părțile au ales pentru soluționarea litigiilor dintre ele o instanță dintr-un stat terț în raport cu Uniunea Europeană, iar nu una dintre instanțele dintr-un stat membru, după cum prevede articolul 23 alineatul (1) din acest regulament. Instanța consideră că o astfel de clauză atributivă de competență în favoarea unui stat terț ar putea, ca urmare a acestui simplu fapt, să împiedice prorogarea tacită de competență prevăzută la articolul 24 din același regulament.

16 În cazul în care totuși această din urmă regulă și-ar găsi aplicarea, instanța de trimitere urmărește să afle dacă ar trebui, cu toate acestea, să își decline competența pentru alt motiv.

17 În plus, ar trebui să se verifice aplicabilitatea articolului 22 din Regulamentul nr. 44/2001 pentru a se stabili dacă un litigiu privind o obligație de cesionare a unei mărci, susceptibilă să conducă la o înregistrare în conformitate cu legislația națională, intră sub incidența punctului 4 al acestui articol.

18 În aceste condiții, Înalta Curte de Casație și Justiție a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că prin «cazuri în care competența este determinată de alte dispoziții ale prezentului regulament» se înțelege și situația în care părțile dintr-un contract de cesiune a drepturilor asupra unei mărci înregistrate într-un stat membru al Uniunii Europene au convenit, în mod neechivoc și necontestat, să atribuie competența de soluționare a oricărui litigiu privind îndeplinirea obligațiilor contractuale în favoarea instanțelor unui stat care nu este membru al

Uniunii Europene și în care reclamantul își are domiciliul (sediul), atunci când reclamantul a sesizat o instanță dintr-un stat membru al Uniunii Europene, pe teritoriul căruia își are domiciliul (sediul) pârâtul?

2) În cazul în care răspunsul este afirmativ:

a) Articolul 23 alineatul (5) din același regulament trebuie interpretat în sensul că nu se referă la o clauză atributivă de competență în favoarea unui stat care nu este membru al Uniunii Europene, astfel încât instanța sesizată în temeiul articolului 2 din regulament va determina competența de soluționare potrivit normelor de drept internațional privat din legea sa națională?

b) Un litigiu având ca obiect executarea, prin intermediul instanței de judecată, a obligației de a cesiona drepturile asupra unei mărci înregistrate într-un stat membru al Uniunii Europene, asumată printr-un contract încheiat între părțile din acel litigiu, poate fi considerat ca vizând un drept «care necesită depunerea sau înregistrarea», în sensul articolului 22 punctul 4 din regulament, ținând cont de faptul că, potrivit legii statului în care marca a fost înregistrată, cesiunea drepturilor asupra unei mărci este supusă înscrierii în Registrul mărcilor și publicării în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială?

3) În cazul în care răspunsul [dat la prima întrebare] este negativ, articolul 24 din regulament se opune ca instanța sesizată în temeiul articolului 2 din regulament, într-o situație precum cea descrisă în premisa [primei întrebări], să constate că nu este competentă să soluționeze cauza chiar dacă pârâtul s-a prezentat în fața acestei instanțe, inclusiv în ultimul grad de jurisdicție, fără a contesta competența?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare și la a doua întrebare litera a)

19 Prin intermediul primei întrebări și al celei de a doua întrebări litera a), instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 23 alineatul (5) și articolul 24 din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretate în sensul că, în cadrul unui litigiu privind neexecutarea unei obligații contractuale, în care reclamantul a sesizat instanțele din statul membru pe teritoriul căruia are sediul pârâtul, competența acestor instanțe poate să rezulte din articolul 24 din acest regulament atunci când pârâtul nu le contestă competența, chiar în condițiile în care contractul încheiat de cele două părți conține o clauză atributivă de competență în favoarea instanțelor dintr-un stat terț.

20 Trebuie amintit că Regulamentul nr. 44/2001 este aplicabil într-un litigiu între un pârât cu domiciliul într-un stat membru și un reclamant dintr-un stat terț (a se vedea prin analogie Hotărârea Owusu, C-281/02, EU:C:2005:120, punctul 27).

21 În plus, articolul 24 prima teză din Regulamentul nr. 44/2001 prevede o normă de competență întemeiată pe înfățișarea pârâtului pentru toate litigiile în care competența instanței sesizate nu rezultă din alte dispoziții ale acestui regulament. Această dispoziție se aplică inclusiv în cazurile în care instanța a fost sesizată cu nerespectarea dispozițiilor regulamentului menționat și presupune ca înfățișarea pârâtului să poată fi considerată o acceptare tacită a competenței instanței sesizate și, așadar, o prorogare de competență a acesteia (Hotărârea Cartier parfums-lunettes și Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, punctul 34).

- 22 Articolul 24 a doua teză din Regulamentul nr. 44/2001 prevede excepții de la această normă generală. Acesta stabilește că nu există prorogare tacită de competență a instanței sesizate în cazul în care pârâtul ridică o excepție de necompetență, exprimându-și astfel voința de a nu accepta competența acestei instanțe, sau dacă este vorba despre litigii pentru care articolul 22 din regulamentul menționat prevede norme de competență exclusivă (Hotărârea Cartier parfums-lunettes și Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, punctul 35).
- 23 Astfel, norma generală privind prorogarea tacită de competență a instanței sesizate este aplicabilă, cu excepția cazurilor care figurează în mod expres printre excepțiile prevăzute la a doua teză a articolului 24 menționat. Din moment ce prorogarea de competență prin convenție atributivă de competență, în sensul articolului 23 din Regulamentul nr. 44/2001, nu figurează printre aceste excepții, Curtea a statuat deja că nu există motive legate de economia generală sau de obiectivele acestui regulament pentru a considera că părțile ar fi împiedicate să supună un litigiu unei alte instanțe decât cea stabilită prin convenție (a se vedea în acest sens Hotărârea ČPP Vienna Insurance Group, C-111/09, EU:C:2010:290, punctul 25).
- 24 Acest raționament se aplică atât în prezența convențiilor atributive de competență în favoarea instanțelor dintr-un stat membru, cât și în prezența celor în favoarea instanțelor dintr-un stat terț, întrucât prorogarea tacită de competență în temeiul articolului 24 prima teză din Regulamentul nr. 44/2001 este întemeiată pe o alegere deliberată a acestei competențe de către părțile din litigiu (a se vedea Hotărârea A, C-112/13, EU:C:2014:2195, punctul 54). Prin urmare, după cum decurge din cuprinsul punctului precedent din prezenta hotărâre, problema aplicabilității articolului 23 din acest regulament este lipsită de relevanță.
- 25 Având în vedere toate considerațiile precedente, trebuie să se răspundă la prima întrebare și la a doua întrebare litera a) că articolul 23 alineatul (5) și articolul 24 din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretate în sensul că, în cadrul unui litigiu privind neexecutarea unei obligații contractuale în care reclamantul a sesizat instanțele din statul membru pe teritoriul căruia are sediul pârâtul, competența acestor instanțe poate să decurgă din articolul 24 din acest regulament atunci când pârâtul nu le contestă competența, chiar în condițiile în care contractul dintre cele două părți conține o clauză atributivă de competență în favoarea instanțelor dintr-un stat terț.

Cu privire la a doua întrebare litera b)

- 26 Prin intermediul celei de a doua întrebări litera b), instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 22 punctul 4 și articolul 24 din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretate în sensul că un litigiu privind neexecutarea unei obligații contractuale de cesionare a unor mărci, precum litigiul principal, ține de domeniul de aplicare al acestui articol 22 punctul 4 și, prin urmare, de excepțiile de la norma generală privind prorogarea tacită de competență a instanței sesizate, excepții prevăzute la articolul 24 a doua teză din acest regulament.
- 27 În temeiul articolului 22 punctul 4 din Regulamentul nr. 44/2001, în ceea ce privește înregistrarea sau valabilitatea mărcilor, instanțele din statul membru pe teritoriul căruia depunerea sau înregistrarea mărcii a fost solicitată au competență judiciară exclusivă. Astfel, aplicabilitatea acestei dispoziții în litigiul principal ar determina competența exclusivă a instanțelor române.
- 28 Cu toate acestea, în împrejurările ce caracterizează litigiul principal, nu este necesar să se stabilească dacă o cerere de executare a obligației contractuale de cesionare a unor mărci intră în mod efectiv sub incidența articolului 22 punctul 4 din Regulamentul nr. 44/2001, întrucât instanțele române sunt în orice caz competente să soluționeze acest litigiu. Astfel, în ipoteza în care acest articol 22 punctul 4 ar fi aplicabil în litigiul respectiv, instanțele a căror competență ar rezulta din această dispoziție ar fi

aceleași precum cele a căror competență ar fi determinată în conformitate cu articolul 24 prima teză din acest regulament, din moment ce pârâtul din litigiul principal s-a înfățișat în fața instanțelor române fără a le contesta competența.

- 29 În lumina a ceea ce precedă, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare litera b).

Cu privire la a treia întrebare

- 30 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle dacă articolul 24 din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că se opune, în cadrul unui litigiu între părțile la un contract care conține o clauză atributivă de competență în favoarea instanțelor dintr-un stat terț, ca instanța din statul membru pe teritoriul căruia are sediul pârâtul care a fost sesizată să își decline competența din oficiu chiar în condițiile în care pârâtul nu contestă competența acesteia.
- 31 Așa cum reiese din răspunsul dat la prima și la cea de a doua întrebare adresate, existența unei clauze atributive de competență în favoarea unui stat terț nu se opune aplicabilității articolului 24 din Regulamentul nr. 44/2001.
- 32 În plus, din considerentele (2) și (11) ale Regulamentului nr. 44/2001 reiese că acesta vizează să unifice normele referitoare la conflictele de competență în materie civilă și comercială prin norme de competență care să prezinte un mare grad de previzibilitate. Regulamentul nr. 44/2001 urmărește, așadar, un obiectiv de securitate juridică ce constă în consolidarea protecției juridice a persoanelor stabilite în Uniune, permițând atât reclamantului să identifice cu ușurință instanța pe care o poate sesiza, cât și pârâtului să prevadă în mod rezonabil instanța în fața căreia poate fi acționat în justiție (Hotărârea Falco Privatstiftung și Rabitsch, C-533/07, EU:C:2009:257, punctele 21 și 22).
- 33 În acest sens, Curtea a decis că, în măsura în care nu se aplică normele de competență exclusivă în sensul articolului 22 din Regulamentul nr. 44/2001, instanța sesizată trebuie să se declare competentă atunci când pârâtul se înfățișează și nu ridică o excepție de necompetență, o astfel de înfățișare constituind o prorogare tacită de competență în sensul articolului 24 din acest regulament (a se vedea în acest sens Hotărârea ČPP Vienna Insurance Group, C-111/09, EU:C:2010:290, punctele 26 și 33).
- 34 De altfel, situația nu ar fi diferită atunci când competența instanței sesizate ar decurge din articolul 22 din Regulamentul nr. 44/2001.
- 35 Astfel, având în vedere locul pe care îl ocupă această dispoziție în sistemul acestui regulament și finalitatea urmărită, normele de competență prevăzute în dispoziția respectivă au un caracter exclusiv și imperativ care se impune cu o forță specifică atât justițiabililor, cât și instanței (a se vedea în acest sens Hotărârea Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, punctul 44).
- 36 În lumina acestor considerații, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolul 24 din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că se opune, în cadrul unui litigiu între părți la un contract care conține o clauză atributivă de competență în favoarea instanțelor dintr-un stat terț, ca instanța din statul membru pe teritoriul căruia are sediul pârâtul care a fost sesizată să se declare din oficiu necompetentă chiar în condițiile în care pârâtul nu contestă competența acesteia.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 37 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

- 1) **Articolul 23 alineatul (5) și articolul 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretate în sensul că, în cadrul unui litigiu privind neexecutarea unei obligații contractuale, în care reclamantul a sesizat instanțele din statul) membru pe teritoriul căruia are sediul pârâtul, competența acestor instanțe poate să decurgă din articolul 24 din acest regulament atunci când pârâtul nu le contestă competența, chiar în condițiile în care contractul dintre cele două părți conține o clauză atributivă de competență în favoarea instanțelor dintr-un stat terț.**
- 2) **Articolul 24 din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că se opune, în cadrul unui litigiu între părți la un contract care conține o clauză atributivă de competență în favoarea instanțelor dintr-un stat terț, ca instanța din statul membru pe teritoriul căruia are sediul pârâtul care a fost sesizată să se declare din oficiu incompetentă chiar în condițiile în care pârâtul nu contestă competența acesteia.**

Semnături